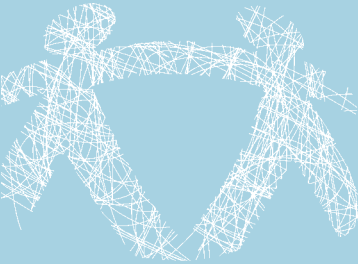

allianssi

Suomen
Nuorisoyhteistyö
– Allianssi ry

**TAVOITTEET
HALLITUSOHJELMAAN
2011–2015**

SUOMEN NUORISOYHTEISTYÖ – ALLIANSSI RY:N TAVOITTEET HALLITUSOHJELMAAN 2011–2015

Suomen Nuorisoyhteistyö – Allianssi ry (Allianssi) on määrittänyt seuraavat nuorisopoliittiset tavoitteet Suomen hallitusohjelmaan vuosille 2011–2015.

Nuorisopoliitikalla tarkoitetaan tässä nuorten kasvu- ja elinolosuhteiden parantamista nuoria itseään kuullen.

Hallitusohjelmatavoitteissaan Allianssi keskittyy lasten ja nuorten hyvinvointiin, koulutukseen, työllisyyteen, vaikutusmahdollisuuksien toteutumiseen, kasvuympäristöön, kansainvälisyyteen, yhteiskuntamme henkiseen tilaan, kansalaistoiminnan merkitykseen ja yhteiskunnan vastuuseen niistä, joilla ei mene hyvin. Hallitusohjelmatavoitteet ovat syntyneet yhteistyössä Allianssin jäsenjärjestöjen kanssa.

Allianssi korostaa, että hallitusohjelmassa 2011–2015 määritellään tavoitteita yhtä hallituskautta pidemmälle aikavälille niin kuluvalle vuosikymmenelle kuin seuraaville vuosikymmenillekin. On ensiarvoisen tärkeää, että puolueet kantavat vastuun tulevaisuudesta ja pitävät lapset ja nuoret kaikkien suunnitelmien keskiössä.

Suomen Nuorisoyhteistyö – Allianssi ry on valtakunnallinen nuorisotyön palvelu- ja vaikuttajajärjestö. Se on poliittisesti ja uskonnollisesti sitoutumaton edunvalvoja, jonka jäsenenä on 113 valtakunnallista nuoriso- tai kasvatustalajärjestöä. Allianssi toimii arvojen mukaisesti oikeudenmukaisuuden, tasa-arvon, yhdenvertaisuuden, osallisuuden ja suvaitsevaisuuden edistämiseksi yhdessä, luotettavasti, edistyksellisesti ja innostavasti.

Allianssin hallitusohjelmatavoitteet ovat

1. Lasten ja nuorten hyvinvointiin panostettava

Kaikilla lapsilla ja nuorilla on oikeus arvokkaaseen ja turvalliseen elämään. On pidettävä erityisesti huolta niistä, joilla menee huonosti.

2. Nuorisotyön resurssit turvattava

Paras sijoitus tulevaisuuteen on panostus ennaltaehkäisevään nuorisotyöhön, jota tehdään järjestöissä ja kunnissa. Karkean arvion mukaan yksi nuorisotyöhön sijoitettu euro tuo yhteiskunnalle hyötyä kolmen euron verran.

3. Työtä nuorille

Nuorisotyöttömyys on yli kaksinkertainen muuhun työttömyyteen verrattuna. Nuorisotyöttömyys on kansantaloudellisesta ja inhimillisestä näkökulmasta katsottuna vakava ongelma, jonka ratkaisuun tarvitaan sekä akuutteja että rakenteellisia ratkaisuja.

4. Aidot vaikuttamismahdollisuudet lapsille ja nuorille

Suomalaisen yhteiskunnan tulevaisuutta suunnitellaan useissa eri ohjelmissa ja työryhmissä yhteiskunnan eri sektoreilla. Lapset ja nuoret ovat kiinnostuneita vaikuttamisesta, osallistumisesta ja politiikasta, kun heille annetaan siihen aito mahdollisuus.

5. Koulutuksen oltava maksutonta, laadukasta ja tasa-arvoista

Laadukas ja tuloksellinen koulutus on yksi Suomen kansallisia ja kansainvälisiä valttikortteja. On huolehdittava, että näin on jatkossakin.

6. Nuorisotyön oltava monipuolista, ennaltaehkäisevää ja ennakoivaa

Pitkäjänteinen ennaltaehkäisevä nuorisotyö on kustannustehokkainta syrjäytymisen ehkäisyä ja nuoren elämänlaadun parantamista. Nuorisotyö rakentaa mahdollisuuksia mielekkääseen vapaa-aikaan.

7. Lasten ja nuorten oikeus yhdenvertaiseen yhteiskuntaan

Nuoret kohtaavat syrjintää ja rasismia kouluissa, oppilaitoksissa ja vapaa-aikalaan. Syrjintään ja rasismiin puuttumisen keinoja tulee aktiivisesti kehittää. Hallituksen tulee sitoutua yhdenvertaisuuteen kaikessa toiminnassaan.

8. Kansalais- ja vapaaehtoistoiminnasta yhteiskunnan menestystekijä

Kansalaisyhteiskunta ja kansalaisten yhteisöllinen toiminta järjestöissä ovat suomalaisen demokratian peruskiviä. Ilman toimivaa demokratiaa ei ole uskottavaa yhteiskuntaa.

9. Nuorille turvallinen, kestävä ja kehittävä kasvu- ja elinympäristö

Hyvät suhteet vanhempiin ja muihin nuoriin, toimiva asuinalue ja luonnontilainen lähiluonto tarjoavat parhaat eväät nuoren tasapainoiseen kasvuun.

10. Kansainvälinen vastuu ja liikkuvuus osaksi lasten ja nuorten arkea

Lapset ja nuoret elävät ja toimivat globalisoituneessa maailmassa. Osallistumalla kansainvälisiin vaihto-ohjelmiin he oppivat kieliä, tutustuvat toisiin kulttuureihin ja saavat käytännön elämän taitoja.

1. Lasten ja nuorten hyvinvointiin panostettava

Suomalaisilla nuorilla menee pääosin hyvin. Nuorten mielenterveysongelmat ja kouluväkivalta ovat kuitenkin huolestuttavasti lisääntyneet. Viime vuosina köyhyys ja tuloerot ovat kasvaneet, ja Suomessa on nyt 150 000 köyhydessä elävää lasta. Yhteiskunnan on erityisesti huolehdittava heistä, joilla ei mene hyvin tai jotka eivät pysty huolehtimaan itsestään. Syrjäytyneitä nuoria on yhteiskunnassamme lähes 20 000.

Hyvinvointi on sivistystä ja toisen huomiointi kunnioitusta. Näiden periaatteiden on oltava näkyviä lapsi- ja nuorisopoliittisessa päätöksenteossa. Suomalaisen nuorisopoliittikan vahvuutena on sen

laaja-alaisuus. Nuorisolain määrittelyn mukainen ikäryhmä (0–29-vuotiaat) pitää sisällään monta tärkeää siirtymää lapsuudesta kohti aikuisuutta. Lisäksi suomalaisen nuorisopoliittikan vahvuuksina voidaan pitää vahvaa ennaltaehkäisevää otetta sekä toimenpiteitä, jotka tukevat nuorten aktiivista kansalaisuutta, yhteiskunnallista osallisuutta ja monimuotoista kansalaistoimintaa.

Tutkimusten mukaan lapsuus on lyhentynyt Suomessa viidellä vuodella viimeisen 50 vuoden aikana. Lapsilla ja nuorilla on oikeus olla lapsia ja nuoria. Tämä on otettava huomioon myös yhteiskunnallisessa päätöksenteossa.

Nuorisoasioiden organisointi

- Säilytetään nuorisopoliittiset ja -työlliset asiat opetusministeriön hallinnonalalla.
- Kehitetään nuorisolakia, muutosta nuorisotyölaiksi ei tarvita. Nykyinen nuorisolaki on ollut voimassa vuodesta 2006.
- Perustetaan hallituksen sisälle erillinen lapsi- ja nuorisopoliittinen ministerityöryhmä.

Resurssien kohdentaminen

- Panostetaan psyykkisen terveyden edistämiseen masentumisen ja syrjäytymisen ehkäisemiseksi.
- Lisätään lasten ja heidän vanhempiansa mediakasvatusta.
- Turvataan neuvolatoiminnan henkilöstön riittävyys ja kotiavun saatavuus.
- Parannetaan varus- ja siviilipalvelusmiesten taloudellista asemaa.

Vanhemmuus

- Jatketaan työ- ja perhe-elämäkysymysten yhteensovittamista.

- Tuetaan perheiden asemaa ja arkea, jotta vanhemmilla jää enemmän aikaa lapsilleen.

- Jaetaan vanhemmuuden kustannukset tasaa työnantajien kesken.

- Kehitetään vanhempainvapaajärjestelmää siten, että vanhempainvapaista kohdennetaan kummallekin vanhemmalle kuuden kuukauden jakso, minkä lisäksi vanhemmat voivat vapaasti valita yhden kuuden kuukauden jakson käyttäjän (ns. 6+6+6 -malli).

Muut toimenpiteet

- Laaditaan kansallinen seksuaalisen väkivallan torjuntaohjelma, jossa huomioidaan erityisesti tyttöihin kohdistuva fyysinen ja verbaalinen väkivalta.
- Luodaan jokaiselle koululle suunnitelma ja siihen sisältyvät menetelmät ehkäistä koulukiusaamista ja -väkivaltaa.
- Varmistetaan, että kaikilla opettajilla on riittävät valmiudet tunnistaa ja puuttua koulukiusaamiseen.

2. Nuorisotyön resurssit turvattava

Nuorisotyötä tehdään järjestöissä, kunnissa ja seurakunnissa. Nuorisotyön rahoituksen vähentyminen kunnissa on huolestuttava suuntaus. Rahoitusta on jatkossa ohjattava erityisesti kansalais-toimintaan, järjestöjen työn tukemiseen, nuorisokeskuksiin, nuorisotutkimukseen, nuorisotyön kehittämiseen ja työpajatoimintaan. Nuorisotyön rahoitus on turvattava veikkauvoittovaroista. Tällä hetkellä valtion budjetissa on nuorisotyöhön resursoitu noin promillen verran.

Veikkauksen tuotto turvaa nuorison luovuutta, vireyttä ja elinvoimaa. Veikkauksen yksinoikeusjärjestelmä mahdollistaa laajan nuorisotyön, taiteen ja liikunnan parissa tehtävän ammatillisen ja vapaaehtoistyön. Tämä on ylivoimaisesti edullisin tapa ylläpitää ja edistää nuorten hyvinvointia ja kasvattaa suomalaisen yhteiskunnan sosiaalista pääomaa.

Rahoittajien asema

- Säilytetään Veikkauksen ja RAY:n asema kansalaistoimintaa rahoittavina tahoina.
- Kirjataan Veikkauksen yksinoikeusjärjestelmän ja jakosuhdelain säilyttäminen hallitusohjelmaan.
- Kiinnitetään huomiota rahapelien osalta sosiaalisten haittojen ja rikollisuuden ehkäisemiseen.

Muut toimenpiteet

- Turvataan järjestöjen ja kunnallisen nuorisotyön toimintaedellytykset.
- Taataan yleishyödyllisen toiminnan verottomuus.
- Suunnataan järjestöille neuvontaa ja tukea verotus- ja EU-tukiasioissa.

3. Työtä nuorille

Nuorisotyöttömyys on lisääntynyt voimakkaasti syksystä 2008 alkaen. Nuorisotyöttömyys on tällä hetkellä moninkertaista aikuisväestön työttömyyteen verrattuna. Helmikuussa 2010 15–24-vuotiaiden nuorten työttömyysaste oli 25,7 prosenttia. Työttöminä työnhakijoina oli 35 000 alle 25-vuotiasta työtöntä.

Työttömyys on etenkin pitkittyneenä merkittävä syrjäytymisriski. Syrjäytyneet ja syrjäytymisvaarassa olevat nuoret tarvitsevat aktiivista apua, kuten kohdenettua ja yksilöllistä ohjausta. Nuorisotyöttömyyden ongelmaa pahentaa se,

että Suomessa on selkeästi havaittavissa nuorten ikäryhmissä kahtiajakautumista ja moniongelmaisten nuorten elämän vaikeutumista. Ongelmat kasautuvat niille nuorille, joilla ongelmia on ollut jo ennestään.

Nuorisotyöttömyys ei ole ratkaistavissa yhdellä tai kahdella keinolla. Tarvitaan akuutteja ja rakenteellisia ratkaisuja, joissa myös koulutus- ja sosiaalipoliittiset toimet otetaan huomioon. Ennen kaikkea tarvitaan yhteiskunnallista sitoutumista ja laajaa sopimista, jotta valitut keinot tuottavat pysyviä tuloksia.

Nuorten työllisyysohjelma

- Laaditaan yli hallituskauden mittainen ohjelma nuorten työttömyyden vähentämiseksi.
- Ohjelmasta tehdään poikkihallinnollinen, ja siinä on työvoima-, koulutus-, elinkeino- ja nuorisopoliittisia painotuksia.

Työelämä tietouden kehittäminen

- Edistetään nuorten työelämävalmiuksia lisäämällä laadukasta opinto-ohjausta ja työelämäopetusta kaikilla kouluasteilla.
- Vahvistetaan oppilaitosten ja työelämän yhteyksiä.

Resurssien kohdentaminen

- Kohdennetaan lisää voimavaroja nuorille työnhakijoille suunnattuihin palveluihin ja neuvontaan.
- Tarjotaan nuorille henkilökohtaista työnhauksen ohjausta huomioiden erityisenä kohderyhmänä korkeasti koulutetut ja vastavalmistuneet.
- Kiinnitetään erityistä huomiota moniperusteisen syrjinnän vaarassa olevien, kuten maahanmuuttajataustaisten ja vammaisten nuorten, työllistämiseen.
- Laajennetaan työpajatoiminta koko maan kattavaksi.

Muut toimenpiteet

- Edistetään ja tuetaan nuorten yrittäjyyttä.
- Laajennetaan työllistämissetelien ja palkkaustuen käyttöä nuorten työ- ja harjoittelupaikkojen synnyttämiseksi yksityiselle ja julkiselle sektorille.

4. Lapsille ja nuorille aidot vaikuttamismahdollisuudet

Lapset ja nuoret ovat kiinnostuneita vaikuttamisesta, osallistumisesta ja politiikasta. Heille on taattava aito mahdollisuus osallistua päätöksentekoon.

Nuorisolaki on parantanut nuorten mahdollisuuksia osallistua, mutta sen kahdeksas pykälä ei kokonaan takaa nuorten kuulemista. Pykälä ei myöskään määrittele tapaa, jolla nuorten mielipide kysytään.

Nuorten vaikuttajaryhmät (nuorisovaltuustot, nuorten foorumit, nuorten parlamentit) ovat yksi tapa huolehtia nuorten äänen kuulumisesta kunnan päätöksenteossa. Myös matalamman kynnyksen vaikuttamis- ja osallisuustoimintaa tulee tukea aktiivisesti. Nuorten toimintaryhmille on annettava tarpeeksi resursseja toimintaansa.

Nuorten aidot vaikutusmahdollisuudet syntyvät toisaalta aikuisten oikeista asenteista, toisaalta toimivista rakenteista. Rakenteita tulisi kehittää monipuolisesti, vaihtoehtoisesti ja rinnakkain myös saman kunnan sisällä.

Nuorten kuulemisen toteuttaminen

- Sitoudutaan siihen, että jokaisessa kunnassa on vähintään yksi lapsi- ja nuorisasioihin keskittyvä kuulemis- ja osallistumisjärjestelmä.
- Taataan nuorisolaissa nuorten vaikuttajaryhmien asema kunnissa.
- Varataan nuorten vaikuttajaryhmille ja muille nuorten toimintaryhmille riittävät toimintaresurssit.

Äänestysikärajan laskeminen

- Lasketaan äänioikeusikäraja 16 ikävuoteen kaikissa vaaleissa.
- Toteutetaan äänestysikärajan laskemista koskevat kokeilut presidentinvaaleissa vuonna 2012 ja kunnallisvaaleissa vuonna 2012. Kunnallisvaalien kokeiluun osallistuvat kaikki Suomen kunnat.

Nuorten vaikuttamisvalmiuksien kehittäminen

- Huolehditaan, että nuorilla on mahdollisuus aktiiviseen kansalaisuuteen ja toimintaan erilaisissa vapaaehtoisuuteen perustuvissa yhteisöissä.
- Lisätään koulujen yhteiskunnallisen vaikuttamisen opetusta
- Säädetään perusopetuslaissa, että kaikilla kouluilla on oppilaskunta.

Muut toimenpiteet

- Tehdään lapsi- ja nuorisopoliittinen arviointi lainsäädännössä ja ministeriöiden strategioissa.
- Kehitetään politiikan ja demokratian tutkimusta, koulutusta ja tiedottamista.

5. Koulutuksen oltava maksutonta, laadukasta ja tasa-arvoista

Toimiva koulutusjärjestelmä on hyvinvoinnin ja sivistyksen kulmakivi. Suomalainen koulutusjärjestelmä on useissa kansainvälisissä vertailuissa todettu oppimistuloksiltaan ensiluokkaiseksi. Koulutuksen laatu on tälläkin hetkellä hyvä, mutta järjestelmää on silti kehitettävä edelleen. Toimiva, turvallinen ja riittävästi resursoitu koulu ehkäisee tehokkaasti syrjäytymistä. Onnistunut koulutussuunnittelu ja opinto-ohjaus tukevat tulevaisuuden työmarkkinoiden tarpeita.

Oppilaitokset ja korkeakoulut ovat opiskelijoiden, opettajien ja muun henkilökunnan yhteisiä työpaikkoja. Oppilaiden ja opiskelijoiden asemaa kouluyhteisössä on vahvistettava ja oppilaitosten yhteyttä ympäröivään yhteiskuntaan kehitettävä. Oppilaskuntatoiminnan merkitys kouluyhteisön hyvinvoinnin rakentajana on tunnustettava. Nuorille on tarjottava tasa-arvoiset mahdollisuudet oppia ja kasvaa kaikkialla Suomessa.

Koulutuksen maksuttomuus ja toimeentulo

- Tutkintoon johtava koulutus on Suomessa maksutonta kaikilla koulutusasteilla.
- Sidotaan opintoraha elinkustannusten nousuun kaikilla koulutusasteilla.

Mahdollisuus jatkaa opintoja

ja opintojen nivelvaiheiden huomioiminen

- Turvataan kaikille peruskoulun päättävälle jatko-opiskelupaikka (lukio, ammatillinen koulutus, oppisopimus tai 10. luokka).
- Kehitetään korkeakoulujen valintajärjestelmää siten, että se helpottaa joustavaa koulutukseen siirtymistä. Aiempaa opintomenestystä on painotettava nykyistä enemmän kuitenkin siten, että epäonnistuminen toisen asteen opinnoissa ei sulje pois jatko-opintomahdollisuuksia.
- Kiinnitetään huomiota laadulliseen työllistymiseen koulutussuunnittelussa ja korkeakoulutuksen rahoituksessa.

Resurssien kohdentaminen

- Turvataan riittävät pienet ryhmäkoot ja mahdollisuus käydä peruskoulu omassa lähikoulussa.
- Tarjotaan opinto-ohjausta ja työelämä-tietoutta nykyistä enemmän kaikilla koulutusasteilla.
- Turvataan koululaisten ja opiskelijoiden tukipalveluiden, kuten terveydenhoitajien, lääkärin, kuraattorien ja psykologien palvelujen saatavuus.
- Taataan koulujen kerhotoiminnassa ja pienten koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminnassa tasa-arvoiset osallistumismahdollisuudet.

Muut toimenpiteet

- Kannustetaan koulussa lapsia ja nuoria terveellisiin elämäntapoihin.

6. Nuorisotyön oltava monipuolista, ennaltaehkäisevää ja ennakoivaa

Nuoret ja nuorten ryhmät tarvitsevat tuekseen turvallisia, koulutettuja ja ammattitaitoisia aikuisia. Nuorisotoimialalla kunnissa työskentelee noin 3600, järjestöissä satoja ja seurakunnissa noin 1800 nuorisotyöntekijää. Nuorisojärjestöihin kuuluu lähes 45 % nuorista. Ammatillinen nuorisotyö tukee nuorisotoimialalla tapahtuvaa vapaaehtoistyötä. Kunnan nuorisopalvelut ovat sivistyspalveluja, ja perustuslain mukaisesti kansalaisilla on oikeus sivistykseen.

Kuntien ja järjestöjen nuorisotyöntekijät sekä koulujen henkilökunta tekevät tärkeää työtä nuorten sosiaalisten taitojen vahvistamisen, aktiivisen kansalaisuuden

ja nuorten tasapainoisen kasvun tukemiseksi. Nuorisotyön lähtökohta on nuoren elämän tukeminen, palvelujen tarjoaminen nuorille ja nuoren kasvattaminen yhteiskuntaan.

Nuorisotyö yhteistyössä muiden toimintojen kanssa on parasta ennaltaehkäisyä nuoren syrjäytymiseen ja eriarvoistumiseen. Yhden syrjäytyneen nuoren kustannukset yhteiskunnalle ovat noin 1 130 000 euroa, puhumattakaan syrjäytymisen vaikutuksista nuorelle itselleen ja hänen lähipiirilleen. Syrjäytymiskierteen sukupolvetuminen on merkki yhteiskunnan eriarvoistumisen ja välinpitämättömyyden vahvistumisesta.

Resurssien kohdentaminen

- Turvataan nuorisotyön toimintaedellytykset huolehtimalla riittävästä rahoituksesta, ennakoitavista toimintaympäristömuutoksista ja toiminnan valvonnasta.
- Turvataan nuorisotyön henkilöstön riittävyys kunnissa.
- Lisätään etsivää nuorisotyötä ja varhaista puuttumista nuorten koulutukseen ja työelämään pääsyn edistämiseksi.
- Tuetaan nuorten omaa vertaistoimintaa ja -tukea sekä kansalaistoimintaa.

Muut toimenpiteet

- Kehitetään nuorisotyön roolia ennaltaehkäisevässä ja moniammatillisessa työssä sekä verkostoyhteistyössä.
- Tarjotaan jokaiselle nuorelle nuorille suunniteltu ja aktiivisen toiminnan mahdollistava tila hänen elinpiirissään tai sen välittömässä läheisyydessä.
- Vahvistetaan nuorisotyön toimintaa paikallisen kehityksen ja hyvinvoinnin tukemiseksi.

7. Lasten ja nuorten oikeus yhdenvertaiseen yhteiskuntaan

Yhdenvertaisuuslainsäädäntö velvoittaa viranomaisia edistämään tavoitteellisesti ja suunnitelmallisesti yhdenvertaisuutta sekä ehkäisemään yhteiskunnassa ilmenevää epätasa-arvoista ja syrjivää kohtelua.

Valtion tehtävä on valvoa, että kunnat täyttävät yhdenvertaisuussuunnitteluvoitteen ja edistävät yhdenvertaisuutta kaikkien syrjintäperusteiden, myös ikäperusteen, osalta. Nuorisotoimien toimialakohtaiset yhdenvertaisuussuunnitelmat tai toimenpideohjelmat ovat hyvä keino huomioida nuorten moninaisuus ja edistää yhdenvertaisuutta nuoriso- ja vapaaajantoiminnassa.

Kansainvälisissä arvioinneissa on kiinnitetty huomiota rasistiseen koulukiusaamiseen sekä erityisesti nuorten keskuudessa esiintyviin rasistisiin asenteisiin Suomessa. Monikulttuuriset nuoret kokevat toisten nuorten sekä ohjaajien asenteiden vaikeuttavan täyspainoista osallistumista toimintaan. Maahanmuuttajataustaiset sekä romaninuoret kohtaavat syrjintää ja rasismia enemmän kuin vanhemmat ihmiset.

Vammaiset nuoret kokevat edelleen myös fyysisiä esteitä, vaikka esteettömyydestä on puhuttu jo vuosia. Nuoren seksuaalisesta suuntautumisesta tai sukupuoli-identiteetin ilmaisusta johtuva koulukiusaaminen on luettavissa yhdenvertaisuuslaissa kielletyksi syrjinnäksi.

Resurssien kohdentaminen

- Panostetaan uuden yhdenvertaisuuslain toteutuksessa viranomaisten kouluttamiseen sekä yhdenvertaisuussuunnitelmien vaikuttavuuden arviointiin.

- Toteutetaan lasten ja nuorten sekä heidän kanssaan työskentelevien parissa syrjinnän- ja rasisminvastaista asennetyötä.

- Tuotetaan matalan kynnyksen palveluita syrjintää ja rasismia kokeneille ja syrjinnänvaarassa oleville lapsille ja nuorille.

- Turvataan vaikeavammaisten lasten ja nuorten oikeus henkilökohtaiseen avustajaan.

Osallistumisoikeuksien toteuttaminen

- Tuetaan etnisiin, vammais-, seksuaali- ja muihin vähemmistöihin kuuluvien nuorten yhteiskunnallista osallistumista.

- Edistetään erityisesti nuoriso- ja vapaa-ajan tilojen sekä koulujen ja oppilaitosten esteettömyyttä sekä tiedon saavutettavuutta.

- Tuetaan vähemmistöryhmiin kuuluvien henkilöiden hakeutumista työntekijöiksi kasvat- ja nuorisotoimialalle.

Muut toimenpiteet

- Tuetaan maahanmuuttajanuorten kotoutumista nuorten omien kotoutumissuunnitelmien avulla.

- Huolehditaan yksin tulleiden alaikäisten turvapaikanhakijoiden ja pakolaisina tulleiden lasten kohdalla lapsen oikeuksien toteutumisesta kaikissa maahanmuuton vaiheissa.

- Turvataan tasapuoliset mahdollisuudet vanhemmuuteen ja lasten ja nuorten yhdenvertaiset oikeudet vanhempiin.

- Tuetaan saamelaisiin, romaneihin sekä muihin etnisiin vähemmistöihin kuuluvien lasten ja nuorten oman äidinkielen opetusta.

8. Kansalais- ja vapaaehtoistoiminnasta yhteiskunnan menestystekijä

Kansalaisyhteiskunta ja kansalaisten, myös ja yhä enenevässä määrin nuorten, yhteisöllinen toiminta kansalaisjärjestöissä ovat suomalaisen demokratian peruskiviä. Kansalais- ja vapaaehtoistoimintaan panostaminen luo yhteiskuntaamme luovuutta, vireyttä ja elinvoimaa. Viime aikoina yleishyödyllisten yhdistysten toimintaympäristössä on tapahtunut muutoksia, jotka voivat hankaloittaa yhdistysten ja siten koko kansalaisyhteiskunnan toimintaa.

Liikunta, kulttuuri ja nuorisotyö tukevat toiminnallaan myös paikallista kehitystä ja hyvinvointia. Myös vapaaehtoisuuteen perustuva toiminta kansalaisjärjestöissä luo ainutlaatuisia kokemuksia yhdessä tekemisestä ja tuo mukanaan osaamista ja ihmissuhteita.

Itsestä ja muista huolehtiminen täydentävät ratkaisevasti lakisääteistä perusturvaa. Sen rinnalle syntyy hyvän elämän edellytyksiä, joita yksinomaan valtiovalan ja elinkeinotoiminnan avulla ei voi saavuttaa.

Kansalaisjärjestöjen aseman tunnustaminen

- Tunnustetaan kansalaisjärjestöjen toiminnan erityinen luonne lainsäädäntötasolla.
- Turvataan järjestöjen ja kulttuurialan toimijoiden toimintaedellytykset.
- Kuullaan kansalaisjärjestöjä säädösten ja päätösten varhaisessa valmisteluvaiheessa.
- Toteutetaan kansalaisjärjestöjen kuuleminen riittävän varhaisessa vaiheessa ja aidosti.
- Tunnustetaan yleishyödyllisten kansalaisjärjestöjen asema Euroopan unionin tasolla.
- Luodaan EU-asioiden valmistelussa vaikiintunut käytäntö kansalaisjärjestöjen kuulemismenettelylle.
- Jatketaan Kansalaisyhteiskuntapolitiikan neuvottelukunnan työtä.

Muut toimenpiteet

- Laajennetaan verovähennysoikeus koskemaan yliopistojen ohella myös kulttuuri-, liikunta- ja nuorisovalan toimijoille tehtäviä lahjoituksia.

9. Nuorille turvallinen, kestävä ja kehittävä kasvu- ja elinympäristö

Sosiaalinen ja fyysinen ympäristö vaikuttavat nuoren kasvuun ja kehitykseen merkittävästi. Hyvät suhteet vanhempiin ja muihin nuoriin, toimiva asuinalue ja luonnontilainen lähiluonto tarjoavat tutkimusten mukaan parhaat eväät tasapainoiseen kasvuun. Kehittävä kasvuympäristö, jossa tarvittava tuki löytyy läheltä, tarjoaa nuorelle sopivasti haasteita ja uutta oppittavaa.

Nuorilla on erityinen asema asuntomarkkinoilla. Nuoruuteen liittyvät itsenäistymisen lisäksi myös liikkuvuus koulutus- ja työmarkkinoilla, mikä näkyy nuorten asumistarpeissa. Muutokset opinnoissa, työ- ja ihmissuhteissa, pienet ja vaihtelevat tulot sekä halu liikkua ohjaavat valintoja.

Valtaosalla kotoa itsenäistyvistä nuorista ensimmäinen asunto on vuokra-asunto. Kohtuuhintaisten vuokra-asuntojen tarjonnalla vaikutetaan nuorten elämän ohella myös koulutus- ja työmarkkinoiden toimivuuteen. Nuorten asunnottomuus on ongelma myös Suomessa. Nuoria asunnottomia on tilastoitu olevan noin 1 300.

Asumisen tukeminen

- Estetään asuinalueiden eriarvoistumista.
- Tarjotaan nuorille asuin- ja toimintaympäristöjen suunnittelussa sekä kaavoituksessa samat kasvu- ja kehitysedellytykset lähtökohtiin katsomatta.
- Lisätään yleishyödyllisille asuntotoimijoille tukea kohtuuhintaisen asumisen mahdollistamiseen erityisesti kasvukeskuksien kohtuuhintaisia vuokra-asuntoja lisäämällä.
- Jatketaan nuorten tuetun asumisen kansallista hanketta ja asunnottomuusohjelmaa.

Ympäriön luonnon säilyttäminen

- Turvataan monimuotoinen ja luonnontilainen luonto, luonnonvarojen kestävä käyttö ja ilmastomuutoksen pysäyttäminen.

Muut toimenpiteet

- Edistetään turvallisen ja ympäristöystävällisen joukkoliikenteen käyttöä.

10. Kansainvälinen vastuu ja liikkuvuus osaksi nuorten arkea

Nuorten kansainvälistyminen on yksi suomalaisen nuorisopolitiikan kulmakivistä. Osallistumalla kansainvälisiin vaihtoihin nuoret oppivat kieliä, tutustuvat toisiin kulttuureihin ja kehittävät monia konkreettisia taitoja. Lisäksi heidän itseluottamuksensa kasvaa, vuorovaikutus- ja ongelmanratkaisutaidot lisääntyvät, ja heistä tulee entistä suvaitsevaisempia.

Koulutuksessa on asetettu merkittäviä määrällisiä tavoitteita opiskelijavaihto-ohjelmien kehittämisessä. Koulutuksen lisäksi on kiinnitettävä huomiota nuorten oikeuksien kansainväliseen toteutumiseen ja liikkuvuuden esteiden poistamiseen.

Kansainvälinen vastuu ja yhteistyö luovat edellytyksiä nuorten kestäväälle tulevaisuudelle myös Suomessa.

Gloaalit ja eurooppalaiset tavoitteet

- Laaditaan Suomelle EU- ja YK-poliittinen ohjelma, jossa määritetään tarkemmin kansainvälisen lapsi- ja nuorisopolitiikan tavoitteet.
- Toteutetaan YK:n suositus kehitys yhteistyömäärärahojen kasvattamisesta 0,7 % BKT:sta.
- Nostetaan lapset, nuoret ja muut haavoittuvassa asemassa olevat ryhmät Suomen kehityspoliittikan keskiöön.
- Edistetään YK:n vuosituhattavoitteiden toteutumista ja taataan YK:n nuoriso-ohjelmalle riittävät resurssit sekä sitoudutaan sen tavoitteisiin.
- Osallistutaan Euroopan neuvoston nuorten oikeuksien sopimuksen valmisteluun.
- Turvataan kansainvälisten nuorisojärjestöjen resursseja EU:ssa, Euroopan neuvostossa ja YK:ssa sekä edistetään järjestöjen mahdollisuuksia osallistua näiden toimielinten päätöksentekoon.

Opinnot kansainvälistymisen tukena

- Vahvistetaan perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa kansainvälisyyskasvatuksen merkitystä ja tuetaan oppilaiden kasvua globaaliin vastuuseen sekä tuetaan opettajia opetussuunnitelmien toteuttamisessa.
- Tuetaan EU:n kouluikäisten lasten, nuorten ja opiskelijoiden liikkuvuusohjelmien kehittämistä niin laadullisesti kuin määrällisestikin.
- Kehitetään erityisesti toisen asteen opiskelijoiden vaihto-ohjelmia.
- Lisätään myös muita nuorisovaihtoja ja nuorisojärjestöjen kansainvälistä yhteistyötä, jotta nuoret oppivat vaikuttamaan elinoloihinsa myös kansainvälisissä yhteyksissä.

Liikkuvuuden esteiden poistaminen

- Poistetaan liikkuvuuden esteitä (esim. viisumi- ja verotuskysymykset) niiden EU:n ja kolmansien maiden lasten sekä nuorten välillä, jotka osallistuvat liikkuvuusohjelmiin tai kansainväliseen nuorisotoimintaan.

Suomen Nuorisoyhteistyö – Allianssi ry on määrittänyt kymmenen nuorisopoliittista tavoitetta Suomen hallitusohjelmaan vuosille 2011–2015. Hallitusohjelmatavoitteissaan Allianssi keskittyy lasten ja nuorten hyvinvointiin, koulutukseen, työllisyyteen, vaikutusmahdollisuuksien toteutumiseen, kasvuympäristöön, kansainvälisyyteen, yhteiskuntamme henkiseen tilaan, kansalaistoiminnan merkitykseen ja yhteiskunnan vastuuseen niistä, joilla ei mene hyvin. Hallitusohjelmatavoitteet ovat syntyneet yhteistyössä Allianssin jäsenjärjestöjen kanssa.

Allianssi korostaa, että hallitusohjelmassa 2011–2015 määritellään tavoitteita yhtä hallituskautta pidemmälle aikavälille niin kuluvalle vuosikymmenelle kuin seuraaville vuosikymmenillekin. On ensiarvoisen tärkeää, että puolueet kantavat vastuun tulevaisuudesta ja pitävät lapset ja nuoret kaikkien suunnitelmien keskiössä.

Suomen Nuorisoyhteistyö – Allianssi ry on valtakunnallinen nuorisotyön palvelu- ja vaikuttajajärjestö. Se on poliittisesti ja uskonnollisesti sitoutumaton edunvalvoja, jonka jäseninä on 113 valtakunnallista nuoriso- tai kasvatusalan järjestöä. Allianssi toimii arvojensa mukaisesti oikeudenmukaisuuden, tasa-arvon, yhdenvertaisuuden, osallisuuden ja suvaitsevaisuuden edistämiseksi yhdessä, luotettavasti, edistyksellisesti ja innostavasti.

www.alli.fi